

2 |

Sosi și dimineața de duminică. Întreaga fire, proaspătă, strălucitoare, fremăta de viață. Inimile erau pline de cântec, iar celor cu inima tânără cântecul li se revărsa pe buze. Pretutindeni nu vedeai decât chipuri voioase, peste tot domnea primăvara, văzduhul era plin de mireasma salcânilor în floare.

Dincolo de sat, dominându-l cu înălțimea ei, se zărea măgura Cardiff, acoperită de verdeață. Nu era nici prea departe, nici prea aproape, ci tocmai la depărtarea potrivită ca să-ți pară un ținut de basm, tihnit, îmbietor.

La capătul drumului apăru Tom, cărând o căldare cu var și o bidinea cu coadă. Când dădu cu ochii de gard, întreg peisajul se posomorî și o adâncă melancolie îi întunecă sufletul. Douăzeci și șapte de metri de gard, de doi metri și jumătate înălțime! Lumea îi păru fără rost, viața – o povară. Înmuie bidineaua oftând și o trecu peste șipca de sus, repetă operația, mai dete o dată; măsură din ochi neînsemnata fâșie văruiată, apoi vasta întin-

dere de gard nevăruit și se lăsă descurajat pe o buturugă.

Tocmai atunci ieși pe poartă Jim, sărind într-un picior, cu o găleată goală în mână și cântând *Fetițele din Buffalo*. Lui Tom niciodată nu-i plăcuse să se ducă la fântână după apă, dar astăzi era de altă părere. Își aminti că la fântână se adună fel de fel de lume, băieți și fete: albi, mulatri și negri, care își așteaptă rândul flecărind, schimbând între ei tot felul de nimicuri de joacă, ciorovăindu-se, luându-se la bătaie și zbenguindu-se în fel și chip. Își mai aminti că, deși până la fântână nu erau decât vreo sută și ceva de metri, Jim zăbovea totdeauna cel puțin un ceas până să aducă înapoi căldarea cu apă; și chiar și atunci trebuia să se ducă cineva după el să-l tragă de mânecă. Aducându-și aminte de toate astea, Tom spuse:

— Măi Jim, mă duc eu să aduc apă dacă dai tu nițel cu bidineaua.

Jim scutură energic din cap și răspunse:

— Nu poate, dom' Tom. Stăpâna spus la mine trebui aduci apă și nu oprești pierzi timp și joci. Spus dânsa și dom' Tom roagă eu văruiește, și spus dânsa că eu vede treabă, văruit ai grijă dânsa!

— Lasă, măi Jim, nu te lua după ea. Așa vorbește ea totdeauna. Dă-încoa' găleata, nu stau mult... un minut. Nici n-o să știe.

— Ba, mi-e frică, dom' Tom. Stăpâna spus sucește gâtu' Jim. Crede, dom' Tom.

— Dânsa?!... Fugi de-aici! Nu bate niciodată pe nimeni, îți ciocăne nițel capu' cu degetaru', ce, asta-i bătaie? Spune și tu! Așa te sperie ea cu vorba. Da' ce, vorbele le simți? Mai rău când începe să plângă – Jim, auzi Jim?... Îți dau o bilă albă, una de marmură!

Jim începu să se cam înmoaie.

— O bilă albă, Jim!... Uite-aici. Așa-i că-i grozavă?

— Tii!... Jim nu văzut așa bil'. Da, dom' Tom, Jim frică bate stăpâna...

— Și hai să-ți arăt și buba mea de la picior!

Jim era și el om; cum ar fi putut să reziste unei asemenea ispite! Puse găleata jos, luă în primire bila albă și, uitând de toate, se aplecă plin de curiozitate peste piciorul cu bubă, în timp ce Tom desfăcea pansamentul. Un minut mai târziu, Jim fugea de-i sfârâiau călcâiele, la vale, spre fântână, cu găleata zdrăngănind a gol. Tom văruia de mama focului, iar mătușa Polly părăsea câmpul de bătaie, cu un papuc în mână și cu bucuria învingătorului în priviri.

Dar zelul lui Tom nu dură mult. Începuse să-și amintească ce planuri făurise el pentru ziua aceea. În curând, băieții care nu erau pedepsiți aveau să iasă pe stradă și să facă fel de fel de năzdrăvăanii. Ce-or

să-și mai bată joc de el că era pedepsit să muncească! Gândul ăsta îl seca la inimă. Începu să se scotocească prin buzunare, inventariindu-și cu băgare de seamă avuțiile: frânturi de jucării, bile și o mulțime de alte nimicuri. Poate că i-ar fi ajuns ca să ademească pe careva să lucreze în locul lui, dar n-ajungeau nici pe departe ca să-și cumpere o jumătate de oră de libertate deplină. Așadar, își băgă înapoi averea în buzunare, rânduindu-și mai bine decât o scosese, și renunță mâhnit la ideea de a încerca să-i cumpere pe băieți. Deodată, în acea clipă întunecată și plină de deznădejde, îi vine o idee! O idee strașnică, măreață! Luă iar bidineaua și se apucă liniștit de lucru. Nu trecu mult, și la orizont apăru Ben Rogers; tocmai băiatul de a cărui gură se temea cel mai mult. Ben venea țopăind: hop-țop-hop, dovadă că inima-i era voioasă și plină de speranțe mari. Mușca dintr-un măr și, la răstimpuri, scotea câte un chiot lung și melodios, urmat de un sonor „ding-dong-dong, ding-dong-dong“, pentru că făcea pe vaporul.

Când se apropie, începu să pășească mai încet, o luă pe mijlocul străzii, înclină mult la tribord și făcu niște manevre maiestuoase de acostare. Nu era nici mai mult, nici mai puțin, decât *Marele Missouri*¹, cu cala cufundată, chipurile, la vreo trei

¹ La vremea aceea, cel mai mare vapor cu aburi. Naviga în mod special între St. Louis și New Orleans (n.red.).

metri în apă; el era vapor, căpitan și clopoțelul telegrafului în același timp, astfel încât trebuia să-și închipuie că stă pe propria-i punte de comandă, că dă ordine și că tot el le execută.

— Stopați, dom'le comandant! Ting-ling-ling!

Încetini și se îndreptă prudent spre marginea drumului.

— Mașina înapoi! Ting-ling-ling!

Brațele i se încordară și coborâră țepene de-a lungul corpului.

— Tribordu-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup!

Brațul drept descria între timp cercuri falnice, înfățișând o roată cu zbatu¹ de treisprezece metri.

— Babordu-napoi! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup!

Mâna stângă începu să descrie cercuri.

— Stop tribordu'! Ting-ling-ling! Stop babordu'! Vino la tribord! Stop! Lasă-ncet zbatu' de-afară! Ting-ling-ling! Zdup-zdup-zdup! Dă bandula². Mai iute! Dă și parâma! Haide, ce stai? Prinde-o de ciotu' ăla! Volta peste tot! Dă-i drumu'! Stop mașinile, dom'le comandant! Ting-lingling! Șșt! Ș-ș-ș-t! Ș-ș-t! (Încerca ventilele.)

¹ Roată propulsoare acționată de motoarele vapoarelor cu abur (n.red.).

² Dispozitiv îngreuiat cu plumb, prins la parâma de legare a navei la țarm (n.red.).

Tom văruia mai departe liniștit, de parcă nici n-ar fi văzut vaporul. Ben se zgâi o clipă la el, apoi zise:

— Hi-hi! Ai pățit-o, ă?

Niciun răspuns. Tom cercetă ultima dâră de var cu o privire lungă și scrutătoare de artist, mai plimbă o dată cu gingășie bidineaua peste același loc și iarăși examinează rezultatul cu o privire critică.

Între timp, Ben se apropiase de el ca la un pas. Lui Tom îi lăsa gura apă după măr, dar părea cu totul absorbit de treaba pe care o făcea. Pierzându-și răbdarea, Ben spuse:

— Ce e, șefule? Te-a pus la treabă?

— A, tu erai, Ben? Nici nu te văzusem.

— Știi? Eu mă duc la scăldat... Sâc!... Ce-ai mai vrea și tu, te cred!... Ori te pomenești că-ți place mai degrabă să dai cu bidineaua?... Sigur, te dai în vânt după muncă, mie-mi spui!

Tom îl privi o clipă lung, apoi spuse:

— Ce, tu zici că asta-i muncă?

— Da' ce-i?

Tom se apucă iar de văruit. Mai dete de două-trei ori cu bidineaua, apoi răspunse nepăsător:

— O fi, n-o fi... eu atâta știu, că-mi place.

— Fugi d-aci... nu cumva vrei să te cred?

Tom văruia înainte de zor.

— Cum să nu-mi placă? Da' ce zici tu, că în fiecare zi îți pică norocul să văruiești un gard ca ăsta?

Iată că lucrurile apăreau într-o lumină cu totul nouă. Ben încetă brusc să mai ronțăie mărul. Tom plimba grațios bidineaua în sus și-n jos, se dădea câte un pas înapoi, ca să vadă efectul, mai migălea pe ici, pe colo, își privea din nou opera, iar Ben... Ben îi urmărea fiecare mișcare, din ce în ce mai îngândurat. Nu trecu mult și, nemaiputându-se stăpâni, zise:

— Mă, Tom, lasă-mă să văruiesc și eu nițel!

Tom se opri o clipă, chibzuind adânc în sinea lui, cât pe ce să încuviințeze, dar numaidecât se răzgândi:

— Nu, nu se poate, Ben. Mătușa Polly ține mult la gardu' ăsta, fiindcă, știi, e la stradă... De-ar fi ăl din dos, n-aș zice nimica, și nici ea. Zău, nu-ș' ce-are ea cu gardu' ăsta; zice că trebuie văruit cu mare, mare grijă. Eu zic că din o mie de băieți, ce din o mie... din două mii, unu' dacă se pricepe să-l văruiască bine!

— Ce spui, mă!... Hai, Tom, nu mai fi așa, lasă-mă și pe mine să încerc numa' un pic. Ce, să fiu eu în locul tău, nu te-aș lăsa?

— Cum, Ben, crezi că eu nu vreau să te las?... Vreau, vreau, mă Ben, zău că vreau... da' tușa Polly... uite, ca să vezi, a vrut Jim să văruiască gardul, nu i-a dat voie; și Sid a vrut să-l văruiască, și nici lui nu i-a dat voie. Tu nu vezi că nu pot? Nu

pot și gata. Dacă te las să-l văruiești și se întâmplă vreun bucluc, ce mă fac, ai? Spune și tu.

— Fugi d-aci, că n-o să se întâmple nimic, o să-l fac la fel de bine ca tine! Hai, lasă-mă să-ncerc!

— Haide! Hai, că-ți dau cotoru' mărului, cu toți sâmburii!

— De, știu și eu ce să zic... Nu, zău, Ben, nu se poate, mi-e frică.

— Îți dau tot măru'!

Tom se despărți de bidinea cu șovăială pe chip și cu bucurie în suflet. Iar în timp ce fostul vapor *Marele Missouri* trudea și nădușea în soare, artistul scos la pensie ședea la umbră, pe un butoi din apropiere, bălăbănindu-și picioarele, molfăind din măr și urzind planuri cum să mai prindă în laț și alți nătângi. Se găsiră destui; una-două rășărea câte un băiat. Venea să-și bată joc și rămânea să văruiască. În clipa în care Ben nu mai putu de oboseală, Tom îi și cedă rândul lui Billy Fisher, în schimbul unui zmeu bine cârpit, și când îi expiră termenul lui Billy, Johnny Miller oferi un guzgan mort, cu tot cu sfoară de hățânat; și alții și alții, timp de câteva ceasuri. De unde, dimineața, Tom fusese un biet băiat nevoiaș, pe la mijlocul după-amiezii abia își mai putea număra avuțiile. În afară de obiectele mai sus numite, avea: douăsprezece bile, un ciob de sticlă albastră-străvezie,

un mosor fără ață, o cheie care nu deschidea nimic, o bucată de cretă, un dop de sticlă, un soldat de plumb, o pereche de mormoloci, șase pocnitori, un pisoii chior, o clanță de alamă, o zgardă de câine (păcat că n-avea câine!), niște plăsele de briceag, patru coji de portocală și o cercevea veche, stricată.

Timpuu trecuse – plăcut, fără nicio oboseală, fusese înconjurat de prieteni, și unde mai pui că gardul avea pe el trei straturi de văruială! Dacă nu s-ar fi isprăvit varul, i-ar fi sărăcit pe toți băieții din târg.

Tom își spuse că, la urma urmei, lumea nu era chiar așa de plicticoasă. Descoperise fără să știe că pentru a face pe om să dorească un lucru, fie că-i bărbat în toată firea, fie că-i băiețel, trebuie să-i înfățișezi acel lucru drept greu de obținut. Dacă ar fi fost un filosof mare și înțelept, ca scriitorul acestei cărți de pildă, ar fi învățat de pe urma întâmplării de mai sus că munca înseamnă ceea ce ești nevoit să faci, iar joc – ceea ce nu ești nevoit să faci. Ar fi înțeles mai ușor de ce acela care face flori de hârtie sau cel care învârte cu piciorul o roată înseamnă că muncește, pe când acela care dărâmă popice sau cel care suie vârful Mont Blanc se cheamă că se distrează. Există gentlemenii bogați, în Anglia, care mână poștalioane cu patru cai, treizeci până la cincizeci de kilometri pe zi, în